

Şiddete Uğrama Durumuna Göre Kadınların Ev İçi İş Bölümüne Yönelik Yaklaşımları*

*Women's Exposure to Violence and Their Attitudes to Housework Division**

Merve Reyhan BAYGELDİ**

Atilla ARKAN***

Özet

Dünya genelindeki şiddet düzeyi, kümülatif bir karaktere sahiptir. Şiddet, duygusal, ekonomik, fiziksel, cinsel ve siber güç kullanılarak bir insana veya topluluğa farklı boyutlarda zarar vermeyi kapsar. Dolayısıyla şiddet, sayısız faktörün ortaya çıkardığı ve kendi toplumsal bağlamından kodların taşıyıcılığını yapan karmaşık bir davranıştır. Şiddetin motifleri, ortaya çıkış yöntemleri ve büyüklüğü; kültürel ve sosyal bağlamdan beslenen şiddete yönelik tutumlarda ve meşruiyetine ilişkin bakış açılarından bağımsız değildir. Kadına yönelik şiddet, sadece mağdurlara değil ailelere ve sosyal çevrelerine de toplumsal bir yük getirmektedir. Bununla birlikte, kadına yönelik fiziksel, duygusal, ekonomik, cinsel veya

*Bu araştırma Türkiye Aile Araştırması'nın birincil verilerinden oluşturulmuştur. Bkz. Okur Gümrükçüoğlu, S., Terzi, M., Balat, S., & Azaklı, H. (2020). Türkiye aile araştırması. KADEM. This research was created from the primary data of the Türkiye Family Survey. See. Okur Gümrükçüoğlu, S., Terzi, M., Balat, S., & Azaklı, H. (2020). Türkiye aile araştırması. KADEM.

** Sorumlu Yazar, Dr., Polis Akademisi Başkanlığı, merve.reyhan.88@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2935-2723>.

*** Prof. Dr., İbn Haldun Üniversitesi, atilla.arkan@ihu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0808-8310>.

Cite this article as: Baygeldi M. R., Arkan A., (2022). Şiddete uğrama durumuna göre kadınların ev içi iş bölümüne yönelik yaklaşımları. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 337-366.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

siber şiddet gibi türlerin her birinin kendine özgü toplumsal bağlamı vardır. Çalışmamızın amacı, şiddet görme değişkenine göre kadınların ev içi iş bölümlerine yaklaşımlarında farklılaşma olup olmadığını belirlemektir. Çalışmamız, 2020 yılında Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM) tarafından tamamlanan Türkiye Aile Araştırması kapsamındaki anket sorularından elde edilen birincil verilere dayanmaktadır. Bu araştırmaya katılan farklı bölgelerdeki 26 ilden 1512 kadın örneklem grubumuzu oluşturmaktadır. Elde edilen verilere frekans, yüzde ve t-testi analiz teknikleri uygulanmıştır. Çalışmanın bulgularına göre, hayatında en az bir defa dört şiddet türünden birine maruz kalan kişiler, kadınların çalışmasını, para kazanmasını ve erkeklerin ev temizliği ile ilgilenmesini diğer gruba göre daha uygun bulmaktadır. Hiçbir zaman şiddete maruz kalmadığını belirten kadınlar ise ev içi iş bölümünde daha geleneksel bir çerçevede değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği, Ekonomik Şiddet, Psikolojik Şiddet, Fiziksel Şiddet, Cinsel Şiddet, Ev İçi İş Bölümü

Abstract

The global level of violence has a cumulative nature. Violence is defined as the causing of (to varying degrees); emotional, economic, physical, sexual, or cyber harm to a person or community. As a result, it is a complex behavior caused by a variety of factors and carries codes from its own social context. The motivations, methods of emergence, and magnitude of violence are not independent of attitudes toward violence fostered by the cultural and social context, as well as perspectives on its legitimacy. Women are a social dimension of violence and violence against women places a social burden not only on the victims, but also on their families and social circles. Each type of violence against women, be it physical, emotional, economic, sexual, or cyber, has its own distinct social context. The goal of our research is to see if women's attitudes toward social roles differ according to economic, psychological, physical, and sexual violence against women. Our research is based on primary data collected from survey questions as part of the Turkey Family Survey, which was completed by KADEM (The Women and Democracy Association) in 2020. Our sample group consists of

1512 women from 26 provinces across the country who are taking part in this research. The data were analyzed using frequency, percentage, and t-tests. According to the findings, women who have been exposed to one of the four types of violence at least once in their lives believe it is more appropriate for women to work and earn money, and for men to do housework, than the other group. Women who claim they have never been exposed to violence can be evaluated within a more traditional framework in the home division of labor.

Keywords: Gender-Based Inequality, Economic Violence, Psychological Violence, Physical Violence, Sexual Violence, Domestic Division Of Labor

Extended Abstract

This study was conducted using frequency, percentage, and t-test analyses of primary data from the Türkiye Family Report (Türkiye Aile Araştırması) collected by the Women and Democracy Association (KADEM). Of this survey conducted throughout Turkey, only the responses of female participants were considered. Approaches to women's labor force participation are described based on four types of violence, namely economic, psychological, physical, and economic.

Sixteen house responsibilities are included: (1) Taking care of housekeeping, (2) working and earning money, (3) taking care of the child's daily care, (4) cooking, (5) protecting family members, (6) meeting the education expenses of children, (7) taking care of children's lessons and school, (8) dealing with children's personality and moral development, (9) shopping in the market-market, (10) evaluating the savings-savings of the family, (11) dealing with hospital-health affairs, (12)) dealing with official affairs, (13) chatting about politics, (14) meeting with relatives, (15) attending ceremonies such as weddings and condolences, (16) taking care of house renovations and repairs. The following three categories of responsibility were not statistically significant in any of the types of violence: children's day-to-day care, taking care of official business and talking about politics in the home. Dealing with hospital and health affairs has a significant difference only according to the variable of sexual violence.

According to the findings of the study, women who have been exposed to violence at least once in their lives are more egalitarian in their perspectives on domestic work divisions. As a result, women who have been exposed to one of the four types of violence at least once in their lives have a more positive attitude toward men cleaning the house and women working and earning money. Those who have not been subjected to violence are more likely to find household management more appropriate for women.

While sexually abused individuals believe it is more appropriate for men to deal with the personal and moral development of children, those who have not been subjected to violence are more likely to find other responsibilities suitable for both men and women. In our current research, as an inconsistent result that victims of sexual violence consider it is appropriate to deal with the personality and moral development of children can be seen. In order to see this situation in a clearer framework, a qualitative study can be conducted on the perceptions of women who are victims of sexual violence about child care.

Giriő

Kadın ve erkeğin eşit fırsatlara, sorumluluklara ve gúc dengesine sahip olmamasını kapsayan cinsiyete dayalı eşitsizlik, dünya genelindeki birçok toplumda kültürel, ekonomik, sosyal, psikolojik vb. sayısız göstergeler ile var olmaktadır. Şiddet ve ev iÇi iş bölümü, cinsiyete dayalı eşitsizliğin bu göstergelerinden ikisidir. Bu çalışma, şiddet değişkenine göre kadınların ev iÇi iş bölümüne yönelik yaklaőımlarını, cinsiyete dayalı eşitsizlik perspektifinden ele almaktadır. Bu bağlamda, veriler toplumsal cinsiyet eşitsizliği çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Toplumsal cinsiyet kavramı, ilk olarak, 1955'te Money tarafından, cinsiyetlerin psikolojik olarak inşa edildiğini savunduğu çalışmasında kullanılmıştır (Meyerowitz, 2008; Money, 1985). Simone de Beauvoir'nın değerlendirmeleri ise, kadını, erkeğin karőısında toplumun nasıl inşa ettiğini irdeleyen günümüzdeki sosyal bilim tartıőmalarına kaynaklık etmektedir (Aydınalp, 2020; Butler, 1986; Vintges, 1999; Yildirim, 2019). Türkiye'de, 90'lı yıllarda sosyal bilim tartıőmalarında yer almaya baőlamıőtır (Ecevit, 2021). Bu kavrama göre kadın ve erkeklere ait roller, cinsiyetleőtirilmiş anlamlar üzerine kurulmuőtur. Diğer bir

ifade ile bu kavram, kadın ve erkek davranışlarına ait rolleri eşitsizliğe neden olan sembolik anlamlar üzerine inşa edildiğini varsayar. Bu sembolik anlamlardan ikisini ev içi iş bölümü ve kadına yönelik şiddet temsil etmektedir (Breen ve Cooke, 2005; Ferree, 1990; Wall, 2014; Yodanis, 2004).

Cinsiyete dayalı eşitsizliğin göstergelerinden biri olan ev içi iş bölümüne yönelik kadınların yaklaşımları, bu çalışmanın bağımlı değişkenini oluşturmaktadır. OECD verisine göre, Türkiye’de kadınlar ücretsiz ev işine haftada 305 dk, erkekler 68 dk ayırmaktadır. Bu sürelerde, kadınlar 222 dk, erkekler 27 dk rutin ev işleri ile uğraşmaktadır. Bu veriye göre çocuk bakımıyla kadınlar 46 dk, yetişkin bakımıyla 43 dk meşgul olmaktadır. Erkeklerde bu süreler 11 dk ve 10 dk’dır. Sadece Türkiye’de değil, dünya genelinde kadın ve erkek arasındaki ev içi ücretsiz işlere zaman harcama dengesinde eşitsizlik olduğu görülmektedir (OECD, 2021). Bu eşitsiz duruma rağmen, kadınların eğitim ve iş gücüne katılımlarıyla, toplumsal cinsiyet rollerine dayalı eşitsizliğin azaldığına dair çalışmalar gerçekleştirilmiştir (Bolzendahl and Myers, 2004; Leopold, 2019). Bununla birlikte, Frank ve Frenette (2021), toplumsal cinsiyet rollerinde eşitlikçi bir dönüşüm olduğuna dair savları aile içi iş bölümü ile çürütmektedirler. Buna göre, günümüzde de ev içi sorumlulukların daha çok kadınlar tarafından üstlenilmesi, böyle bir dönüşümün olmadığı en büyük göstergesidir (Frank ve Frenette, 2021). Brines (1993), çalışmasında ev işlerine daha az vakit ayırsa da hala kadınların birincil işinin evin düzeni olduğuna dair bir düşüncenin hakim olduğunu vurgulamaktadır. Ev düzenine vurgu yapan diğer bir çalışmaya sahip Berk (2013), cinsiyete dayalı iş bölümünü toplumsal bir inşa olarak görmektedir. Toplumsal cinsiyeti, ev içi iş bölümü ve kadınların evde erkeklerden daha fazla zaman harcamasının bir sonucu olarak görmektedir. Diğer bir ifadeyle kadınların ev işlerini sahiplenmesi, erkeklerin ise bu sorumlulukları üstlenmemesi toplumsal cinsiyeti sürekli yeniden üretmektedir (Hochschild ve Machung, 2003). Thompson (1991), kadınların adalet yaklaşımlarının ev içi iş bölümüne yönelik algılarını şekillendiren temel faktör olduğunu savunmaktadır. Buna göre bir kadının adalet anlayışında ev içi iş bölümünün eşit bölünmesi yer almıyorsa, toplumsal cinsiyete dayalı eşitsiz iş bölümünü adaletsiz olarak değerlendirmez (Thompson, 1991).

Cinsiyet eşitsizliğinin diğer bir göstergesi olan kadına yönelik şid-

det, bu çalışmanın bağımsız değişkenini oluşturmaktadır. Dünya genelinde, aktivist organizasyonların ve devletlerin destekleriyle kadına yönelik şiddetin motiflerinin ve sonuçlarının görünürlüğü artmaktadır (Fried, 2003; Şen, 2018; Usta, 2021). Şiddeti ortaya çıkartan toplumsal ilişkiler, her vakanın sürecine içkindir. Tek bir vaka için kadın-erkek rolleri, geleneksel öğretiler, iş gücü alanı, eğitim, medya, öfke kontrolü vb. sayısız etmeden bahsedilebilir. Cinsiyete dayalı eşitsizlik, bu bağlamda kadına yönelik şiddeti ortaya çıkaran temel faktörlerden biri olarak görülmektedir (Krantz ve Garcia-Moreno, 2005; Perry ve Jaggernath, 2012).

Kadına yönelik şiddet, sadece kadın olduğu için kadına uygulanan şiddet olarak tanımlanmaktadır (Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 2012). Cinsiyete dayalı eşitsiz rol dağılımının bir sonucu olarak, kadın, rolünün dışına çıktığında veya başarısız olduğunda bu rolleri pekiştiren yaptırımlara uğrayabilmektedir. Bu yaptırımlardan biri de şiddettir (Saeed Ali vd., 2017). Günümüzde genelde şiddet, özelde kadına yönelik şiddet birçok şekilde tasnif edilmektedir. 6284 sayılı kanun, dört farklı şiddet türünü ele almaktadır (Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 2012): Ekonomik, psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddet. Ekonomik şiddet, mağdurun parası ve diğer ekonomik kaynakları veya faaliyetleri üzerindeki kontrolüne müdahale edilmesidir. Kadına yönelik ekonomik şiddet, aile maliyesinin kontrolünü elinde tutan erkeğin, eşini/partnerini dikkate almadan paranın nasıl harcanacağına veya tasarruf edileceğine karar vermesi ve böylece kadının kişisel ihtiyaçlarını karşılamak için paraya olan bağımlılığını arttırması durumunda ortaya çıkar (Fawole, 2008). İkinci tür olan psikolojik şiddet, kişinin psikolojik bütünlüğüne ve toplum ile olan ilişkisine karşı gerçekleştirilen yaptırımlardır. Bu şiddet türü en geniş çerçeveye sahip olanıdır (Karakurt ve Silver, 2013). Fiziksel şiddet ise kişinin bedensel bütünlüğüne karşı uygulanan şiddettir (Akkaş ve Uyanık, 2016; Altıparmak, 2019; İkinci, 2014; Nayak vd., 2003; Steen ve Hunskaar, 2004; Visaria, 2000). Cinsel şiddet, kadına rağmen cinsel içerikli bütün müdahaleleri kapsamaktadır (Boezio, 2018; *CEDAW General Recommendation No. 19: Violence against Women | Global Health ve Human Rights Database*, 1992). Bu dört farklı şiddet türü birbirinden bağımsız değildir. Visaria (2000)'nın çalışmasına göre, kadına yönelik fiziksel şiddet, vücuduna yönelik bir

saldırı olduğu kadar onuruna ve kişiliğini yok saymaya neden olmaktadır. Jewkes (2002), cinsel, fiziksel ve psikolojik şiddetten birini yaşadığını aktaran kadınların çoğunluğunun diğer ikisini de deneyimlediğini ortaya koymaktadır. Temsili örneklem anketleri ile yapılmış çalışmalarda, yakın ilişkilerdeki fiziksel şiddete neredeyse üçte birinde (Ellsberg vd., 2000), psikolojik tacizin ve vakaların yarısından fazlasında (Yoshihama ve Sorenson, 1994) cinsel tacizin eşlik ettiğini göstermektedir. Abrahams ve çalışma arkadaşları (2004), cinsel şiddet kapsamında karşıdakinin davranışsal ve psikolojik kontrolünü de kapsadığını ve bu nedenle fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddetin birbirinden ayrı düşünülmemeyeceğini savunuyor. Postmus (2020) ise ekonomik şiddetin diğer şiddet türleriyle olan ilişkisinin diğer şiddet türleri kadar fark edilmediğine vurgu yapıyor. Buna göre, ekonomik şiddet, birçok ülkede şiddet türü olarak tanınmamış olması ve halk tarafından raporlara girecek farkındalığın oluşmaması nedeniyle, diğer şiddet türleriyle olan ilişkisi karanlıkta kalmıştır (Postmus vd., 2020). Fakat kadının karar mekanizmalarını kontrol altına tutmak veya onu ekonomik olarak bağımlı kılması nedeniyle psikolojik şiddetle yakın ilişki içinde olduğu düşünülmektedir. Kanougiya ve çalışma arkadaşları (2021), 4906 örnekleme uyguladıkları tek ve çok değişkenli regresyon modeline dayanan araştırmalarında, ekonomik şiddetin kaygı ve depresyon yoluyla kadınların psikolojik şiddete de maruz kalmasına neden olduğunu tespit etmişlerdir. Adams ve arkadaşları (2008)'nin geliştirdiği ve ekonomik istismar deneyimlerini ölçen Ekonomik İstismar Ölçeği'ne (*Scale of Economic Abuse- SEA*) göre, ekonomik istismar seviyeleri yükseldikçe, fiziksel ve psikolojik istismar seviyeleri de artmaktadır.

Türkiye'deki çalışmalara göre kadına yönelik bu dört şiddet türünü etkileyen en temel faktörlerden birisi toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir (Başar ve Demirci, 2016; Bükecik & Özkan, 2018; Çalışkan ve Çevik, 2018; Köseoğlu, 2018; Uygur, 2016; Yanık vd., 2014). Altıparmak'ın (2019) kadınların en çok bildirdiği şiddet türünün fiziksel şiddet olduğunu ve cinsel şiddete dair bilgi vermeme eğiliminde olduklarını tespit ettiği çalışmasında, bütün şiddet türlerinin kaynağında kadının ev içi iş bölümünde destek görmediği erkeğe bağımlı olması üzerinde durulmuştur. Başar ve Demirci (2016)'nin çalışmasında kadınların en az maruz kaldığı şiddet türü cinsel şiddet olarak belirlenmiştir. Katılımcılarının çoğunluğunun fiziksel şiddete maruz kaldığını ifade ettiği bu ça-

lışmaya göre, şiddet türlerinin temelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği yer almaktadır (Başar ve Demirci, 2016). Çavaş ve Meşe(2016). Cinsel şiddetin kaynağını değerlendirirken, cinsiyet eşitsizliği üzerine kurulu cinsel şiddet mitlere işaret etmektedir. Kadına yönelik psikolojik şiddeti iş yerlerinde inceleyen Özen (2007) ise erkeklerin kadınlara yönelik saldırgan davranışlarının kaynağında erkeğin kadın karşısındaki kendini kültürel ve sosyal konumlandırmasını vurgulamaktadır. Şahin ve Türk (2010), kadın akademisyenlerin iş yerinde gördüğü psikolojik şiddet nedeniyle iş streslerinin arttığı ve çalışma performanslarının düştüğünü tespit etmiştir. Akademisyen kadınların ekonomik şiddete yönelik algılarını ele alan Kılıç (2017), ekonomik şiddetin toplumsal formlarında “erkeğe saygı” olarak kodlandığına ve günümüzde kadınların iş gücüne katılımına bağlı olarak bu kodda farklılaşma olduğuna dair algıya dair bulguları ortaya koymaktadır. Araştırma kapsamındaki erkeklerin %13,7’sinin kadına fiziksel şiddet uyguladığını aktardığı Akkuş ve Yıldırım (2018) ’ın çalışmasında, şiddet uygulayan erkeklerin diğerlerine göre cinsiyete yönelik daha eşitsiz bir tutum sergilediği görülmektedir. Türkiye’deki kadına yönelik şiddeti araştıran çalışmaların merkezinde farklı parametreler etrafında kadın ve erkek arasındaki eşitsiz rollerin irdelendiği görülmektedir. Buna ek olarak, konuların ağırlıklı olarak şiddet olgusu çerçevesinde sınırlandırıldığı söylenebilir. Kadına yönelik şiddetin, şiddet olgusunun sınırlarını aşan parametrelerle olan etkileşimine yönelik çalışmaların eksikliği görülmektedir.

Bu çalışmada, kadınların şiddete uğrama durumu ile, gündelik hayat pratiklerinin büyük bölümünü oluşturan ev içi iş bölümüne yönelik tutumlar arasındaki ilişki, frekans, yüzde ve t-testi analiz teknikleriyle incelenmektedir. Analiz sonrası elde edilen bulgular iki bölümde sunulmuştur. İlk bölümde, şiddete uğrama durumuna göre katılımcıların demografik profilleri ortaya koyulmuştur. Burada her bir şiddet türüne göre, eğitim, medeni durum, yaş gibi değişkenler ele alınmıştır. İkinci bölümde ise katılımcıların dört şiddet türüne maruz kalma durumuna göre aile içi iş bölümüne yönelik yaklaşımları analiz edilmiştir. Buna göre, dört şiddet türünden en az birini hayatında en az bir defa gördüğünü belirten kadınlar, görmediğini belirten kadınlara göre erkeklerin ev içi iş bölümüne katılmasını daha uygun bulmaktadır. Şiddet görmeyen kadınlar ise, diğer gruba göre, kadınların çalışmasını ve para kazanmasını daha az uygun görmektedir.

Yöntem

Bu çalışma; 2020 yılında Türkiye’de aile hayatını geniş bir çerçevede ortaya koymak için gerçekleştirilmiş Türkiye Aile Araştırması kapsamında elde edilen verilerin analizi ile tamamlanmıştır (Okur Gümrükçüoğlu vd., 2020). Araştırmada kan bağına ve evliliğe dayalı aileye yönelik yaklaşım ve deneyimler ele alınmıştır. 5’li ve 6’lı Likert tipi anket kullanılan bu çalışmada, tabakalı örnekleme seçim yöntemi tercih edilmiştir. İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması Düzey II’ye göre belirlenen 26 ilden 18 yaş ve üzeri 2967 katılımcıdan elde edilen veriler analiz edilmiştir.

Bu araştırmanın bağımsız değişkeni dört şiddet türünden birine maruz kalma durumu, bağımlı değişkeni ise ev içi iş bölümüne yönelik yaklaşımlardır. Bu çalışma, yukarıda bahsi geçen araştırma verilerinden faydalanılarak dört farklı şiddet türünden birine maruz kalmış kadınların toplumsal cinsiyet deneyimlerini ve algılarını ele alan betimsel-ilişkisel bir çalışmadır. Ekonomik, psikolojik, cinsel ve fiziksel şiddet türlerine maruz kalma ya da kalmama durumuna göre kadın katılımcıların cevapları analiz edilmiştir. Analizde, bu şiddet türlerinden birine en az bir defaya mahsus olmak kaydıyla maruz kalma durumlarıyla ev içi iş bölümüne yönelik yaklaşımlarının arasındaki ilişkiye yer verilmektedir.

Örnekleme

Türkiye genelinde gerçekleştirilen yukarıda bahsi geçen araştırmanın evreni ülke genelindeki 18 yaş üstü bireylerdir (n=2967). Araştırmamız, kadınların şiddete maruz kalma durumuna göre ev içi iş bölümüne yönelik algılarına odaklanmaktadır. Bu nedenle, çalışmamız kapsamına sadece kadınlar dahil edilmiştir (n=1512).

Katılımcıların büyük çoğunluğu 30-44 yaş aralığında (%33), evli (%58), lise mezunu (%33,4), ev hanımı (%41), 4 kişilik hanelerde (%30) ve eşi ve çocuğuyla (%56) yaşamaktadır. Bu grupları takip edenler ise 18-29 yaş (%29), bekar (%29,4), ilkokul mezunu (%22,3), anne ve babasıyla (%23,9), hizmet sektöründe (%32) ve 3 kişilik ailelerden (%25) oluşan katılımcılardır. Ayrıca araştırmaya katkı sunan kadınların %28’ini 45-64; %10’unu 65 yaş üzeridir. Eşi vefat edenler %5,7; boşanmışlar %3,9; boşanmamış ama ayrı yaşayanlar %0,7 oranlarına sahiptirler. Birlikte yaşayan ama evlenmemiş katılımcılar 5 kişidir. Okuma

yazma bilmeyenler %2,3; okuma yazma bilen okul bitirmeyenler %4,9; ortaokulu mezunu %13,7; ön lisans mezunu %5,9; lisans mezunu %15,4 ve lisansüstü mezunu ise %2,2'dir. Katılımcıların büyük çoğunluğu eşi ve çocuklarıyla yaşamaktadır (%56). Buna ek olarak, katılımcılar, tek başına (%9,6), yurttamisafirhanede/huzurevinde (%1,9), akrabası ile (%1,9), arkadaşlarıyla (%0,9), partneriyle (0,2) ve çocuklarıyla (%4,4) yaşamaktadır. %0,6'lık bir oran ise "diğer" seçeneğini işaretleyerek bu seçeneklerin dışında bir deneyimine sahip olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca emekli (%1), imalat (%5), işsiz (%2) öğrenci(%11) ve ticaret (%8) alanlarında bulunan katılımcılar mevcuttur. Katılımcıların %7'si 1 kişi, %15'i 2 kişi, %14'ü 5 kişi, %6'sı 6 kişi ve %3'ü 7 ve üzeri kendisi dahil kişilik hane halkına sahiptir. Çocuğu olanlar %63'ü (n=954), olmayanlar ise %37'yi (n=558) oluşturmaktadır. Çocuğu olanların %24'ü 1; %42'si 2; %21'i 3; %9'u 4 ve %4'ü 5 ve üzeri çocuğu vardır.

Veri Toplama Aracı ve Analiz

Araştırmanın veri toplama aracı Türkiye Aile Araştırması'nın (Okur Gümrükçuoğlu vd., 2020) anket formudur. Bu formda, şiddete maruz kalma durumu ve aile içi iş bölümlerine yönelik algılarının ele alındığı bölümler dikkate alınmıştır. Şiddete maruz kalma durumu 6284 sayılı kanundaki düzenleme ile uyumlu olacak şekilde ekonomik, psikolojik, cinsel ve fiziksel şiddet olmak üzere dört farklı şiddet türü üzerinden ölçülmektedir.

16 farklı ev içi iş alanı araştırma kapsamındadır: (1) Ev temizliğiyle ilgilenmek, (2) çalışmak ve para kazanmak, (3) çocuğun günlük bakımı ile ilgilenmek, (4) yemek yapmak, (5) aile üyelerini korumak, (6) çocukların eğitim masraflarını karşılamak, (7) çocukların ders ve okulu ile ilgilenmek, (8) çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmek, (9) market-pazar alışverişi yapmak, (10) ailenin birikimlerini-tasarruflarını değerlendirmek, (11) hastane-sağlık işleri ile ilgilenmek, (12) resmî işlerle ilgilenmek, (13) siyaset konularında sohbet etmek, (14) akrabalarla görüşmek, (15) düğün, taziye gibi törenlere katılmak, (16) evin tadilat-tamirat işleri ile ilgilenmek. Bu başlıklar, toplumsal cinsiyete dayalı eşitsiz iş bölümünü ölçmede kapsamlı bir çerçeveye sunmaktadır. Kadınlar, farklı toplumlarda, ev içi sorumlulukları; erkekler ise güç gerektiren ve ev dışı sorumlulukları ile özdeşleştirilmiştir (Breen ve Cooke, 2005). Bu bağlamda geliştirilmiş soru formu 5'li Likert tipinde oluşturulmuştur: Yanıt yok:0, hiç ilgilenmemeli:1; ilgilenmemeli:2; kısmen

ilgilenmeli:3; ilgilenmeli:4; her zaman ilgilenmeli:5. Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde SPSS 26 paket programı kullanılmıştır. Veriler frekans ve t-testi analizlerine tabi tutulmuştur. Frekans verileri ile, kadınların şiddete maruz kalma durumlarını anlamak; t-testi ile, şiddete uğrama durumları ile toplumsal cinsiyet deneyim ve yaklaşımları arasında istatistiksel olarak anlamlılık düzeylerini görmek hedeflenmiştir.

Bulgular

Şiddete Uğrama Durumuna Göre Demografik Özellikler

Tablo 1. Katılımcıların şiddete uğrama durumuna göre dağılımı (Okur Güm-rükçüoğlu vd., 2020)

	Evet	Hayır	Toplam
Hayatınızda hiç ekonomik şiddete maruz kaldınız mı?	713	727	1440
Hayatınızda hiç psikolojik şiddete maruz kaldınız mı?	587	867	1454
Hayatınızda hiç fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?	331	1114	1445
Hayatınızda hiç cinsel şiddete maruz kaldınız mı?	203	1238	1441

Katılımcılardan %50'si ekonomik, %40'ı psikolojik, %23'ü fiziksel, %14'ü cinsel şiddete uğramıştır. Bu dört farklı fakat birbiriyle ilintili şiddet türüne uğrama veya uğramama durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (P değeri tamamında 0,000 bulunmuştur). Buna göre ekonomik ve şiddete uğrayanların çoğunluğu bu iki şiddetten diğere de maruz kalmıştır. Cinsel ve fiziksel şiddet görenlerin büyük çoğunluğu ise diğer iki türdeki şiddeti de hayatında en az bir defa gördüğünü belirtmiştir. Buna göre, hayatında en az bir defa ekonomik şiddet gördüğünü ifade edenlerin %67'si psikolojik şiddete, %24'ü cinsel şiddete, %41'i fiziksel şiddete; psikolojik şiddet mağduru olan katılımcıların %32'si cinsel şiddete, %50'si fiziksel şiddete, %83'ü ekonomik şiddete; cinsel şiddete maruz kalanların %86'sı fiziksel şiddete, %89'u ekonomik şiddete, %91'i psikolojik şiddete; fiziksel şiddete uğradığını belirten kadınların %88'i ekonomik, %87'si psikolojik, %53'ü cinsel şiddete maruz kaldığını belirtmiştir.

Hayatında hiçbir zaman ekonomik şiddete uğramadığını düşünenlerin %87'si psikolojik şiddete, %92'i cinsel, %95'i fiziksel şiddete; psikolojik şiddete uğramayanların ise %97'si cinsel şiddete, %95'i fiziksel şiddete, %73'ü ekonomik şiddete; Hiçbir zaman cinsel şiddet mağduru olmadığını aktaran katılımcıların %89'u fiziksel şiddete, %57'si ekono-

mik şiddete, %68'i psikolojik şiddete; fiziksel şiddete görmediğini belirten kadınların %62'si ekonomik şiddete, %74'ü psikolojik şiddete, %98'i cinsel şiddete hiç maruz kalmadığını belirtmiştir.

Ekonomik şiddete maruz kaldığını belirten katılımcıların %34'ü 30-44 yaş; %29'u 45-64 yaş; %28'i 18-29 yaş; %9'u 65 yaş ve üzerindedir. Psikolojik şiddet görenlerde de büyük oran 30-44 yaş arasındadır (%32). Ekonomik şiddetten farklı olarak en yoğun ikinci grup %31'lik bir oranla 18-29 yaş arasındadır. %29'u 45-64; %8'i ise 65 ve yaş üzerindedir. Cinsel şiddet gören katılımcılardan yaş aralığına göre dağılımında, diğer şiddet türlerinde olduğu gibi, en yoğun grup 30-44 yaş arasındadır (%35). Bu tür şiddet türünde 65-65 ve 18-29 yaş arası benzer oranlara sahiptir (%28). Cinsel şiddet gördüğünü düşünenlerin %9'u ise 65 yaş ve üzeri gruptandır. Fiziksel şiddete maruz kalanların yaş gruplarına göre dağılımda en yoğun aralık diğer şiddet türlerindeki gibi 30-44 yaş aralığındadır (%34). En yoğun ikinci grup, ekonomik şiddete olduğu gibi, 45-64 yaş arasındadır (%31). Cinsel şiddete uğrayanların %25'i 18-29; %10'u 65 yaş ve üzeridir.

Ekonomik şiddete maruz kalanların %59'u evli, %30'u bekar, %8'inin eşi vefat etmiştir. %2'si nişanlıdır. Bu şiddet türünün %1'lik oranı ise birlikte yaşayan ama evlenmeyen ve boşanmamış ama ayrı yaşayan gruplarından oluşmaktadır. Psikolojik şiddete uğrayanların da oranları benzer bir dağılıma sahiptir: %55'i evli, %33'ü bekar, %8'i dul-eşi vefat etmiş, %2'i nişanlı, %2'si birlikte yaşayan ama evlenmeyen ve boşanmamış ama ayrı yaşayanlardan oluşmaktadır. Cinsel şiddet türünde oransal dağılım farklı fakat medeni durum kategorileri arasındaki benzer bir dağılıma sahiptir: %49'u evli, %35'i bekar, %11'inin eşi vefat etmiş, %3'ü nişanlı veya sözlüdür. Bu oranların dışında kalan birlikte yaşayan ama evlenmeyen ve boşanmamış ama ayrı yaşayanlar %2'lik bir orana sahiptir.

Ekonomik şiddete maruz kalanların %31'i lise, %22'si ilköğretim, %15'i ilköğretim, %16'sı lisans, %4'ü okuma yazma bilmeyenler, %6'sı ön lisans mezunu %4'ü okur yazar olup okul bitirmeyenler, %6'sı ön lisans ve %2'si lisansüstü mezundur. Psikolojik şiddete maruz kalanların %33'ü lise, %19'u ilköğretim, %13'ü ilköğretim, %20'si lisans, %3'ü okuma yazma bilmeyenler, %7'si ön lisans mezunu %3'ü okur yazar olup okul bitirmeyenler ve %2'si lisansüstü mezundur. Cinsel şiddete maruz kalanların %27'si lise, %22'ü ilköğretim, %13'ü ilköğretim, %22'si lisans, %3'ü

okuma yazma bilmeyenler, %6'sı ön lisans mezunu %35'i okur yazar olup okul bitirmeyenler ve %2'si lisansüstü mezundur. Fiziksel şiddete maruz kalanların %32'si lise, %22'si ilkokul, %14'ü ilköğretim, %16'sı lisans, %3'ü okuma yazma bilmeyenler, %6'sı ön lisans mezunu %5'i okur yazar olup okul bitirmeyenler ve %2'si lisansüstü mezundur.

Tüm şiddet türlerine maruz kalan kadınların yüksek oranı lise mezundur. Ekonomik ve fiziksel şiddet mağdurlarının büyük çoğunluğu ev hanımı; psikolojik ve cinsel şiddet mağdurlarının çoğunluğu hizmet sektöründedir. Buna göre, ekonomik şiddete maruz kalanların %40'ı ev hanımı, %33'ü hizmet sektöründe, %9'u ticaret alanında, %9'u öğrenci, %5'i imalat alanında, %2'si işsiz ve %2'si emeklidir. Psikolojik şiddete maruz kalanların %36'sı ev hanımı, %37'si hizmet sektöründe, %8'i ticaret alanında, %11'i öğrenci, %4'ü imalat alanında, %3'ü işsiz ve %1'i emeklidir. Cinsel şiddete maruz kalanların %34'ü ev hanımı, %37'si hizmet sektöründe, %9'u ticaret alanında, %8'i öğrenci, %7'si imalat alanında, %2'si işsiz ve %3'ü emeklidir. Fiziksel şiddete maruz kalanların %39'u ev hanımı, %32'si hizmet sektöründe, %9'u ticaret alanında, %9'u öğrenci, %7'si imalat alanında, %2'si işsiz ve %2'si emeklidir.

Şiddete Uğrama Durumuna Göre Ev İçi İş Bölümüne Yaklaşım Ekonomik Şiddet

Tablo 2. Ekonomik şiddete maruz kalma durumuna göre kadın katılımcıların erkekler için ev içi iş bölümüne yönelik yaklaşımları (Okur Gümrükçüoğlu vd., 2020)

Hayatınızda Hiç Ekonomik Şiddete Maruz Kaldınız Mı?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	T Değeri
Ev temizliğiyle ilgilenmek	Hiçbir zaman	721	3,14	1,213	0,045	-2,402
	Evet	703	3,29	1,211	0,046	
Akrabalarla görüşmek	Hiçbir zaman	720	4,2	0,81	0,03	2,021
	Evet	700	4,11	0,842	0,032	

Tablo 2'de görüldüğü gibi ekonomik şiddet değişkenine göre erkeklerin ev içi iş bölümüne katılımı konusundaki kadın katılımcıların yanıtladığı iki sorumlulukta istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşma vardır. Buna göre erkeklerin ev temizliği ile ilgilenmesine ($t=-2,402$; $p=0,016$), ekonomik şiddete maruz kalanlar ($\bar{x}=3,29$) kalmayanlara ($\bar{x}=3,14$) göre daha olumlu yaklaşmaktadır. Bu durumun aksine, erkeklerin akrabalarla görüşmesine ($t=2,021$; $p=0,043$) ekonomik şid-

dete maruz kalmayanlar ($\bar{x}=4,20$) kalanlardan ($\bar{x}= 4,11$) daha olumlu yaklaşmaktadır. Araştırma kapsamındaki ev içi sorumluluklardan Tablo 2'de belirtilenlerin dışında, ekonomik şiddete göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 3. Ekonomik şiddete maruz kalma durumuna göre kadın katılımcıların kadınlar için ev içi iş bölümüne yönelik yaklaşımları (Okur Gümrükçüoğlu vd., 2020)

Hayatınızda hiç ekonomik şiddete maruz kaldınız mı?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	T değeri
Ev temizliğiyle ilgilenmek	Hiçbir zaman	722	4,48	0,711	0,026	6,185
	Evet	704	4,21	0,897	0,034	
Yemek yapmak	Hiçbir zaman	723	4,34	0,776	0,029	2,555
	Evet	705	4,23	0,836	0,031	

Ekonomik şiddet değişkenine göre, kadınların ev içi iş bölümüne katılımında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olup olmadığını görebildiğimiz T-testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir. Buna göre, ev içi sorumlulukta istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır: Ev temizliği ($t=6,185$; $p=0,000$) ve yemek yapmak ($t=2,555$; $p=0,011$). Ekonomik şiddete uğramadığını belirtenler ($\bar{x}= 4,48$), diğerlerine göre ($\bar{x}=4,21$) kadınların ev temizliği yapmasını daha olumlu bulmaktadır. Benzer şekilde ekonomik şiddete uğramayanlar ($\bar{x}=4,34$) uğrayanlara ($\bar{x}=4,23$) göre yemek yapmayı kadınlara daha uygun bulmaktadır. Anket kapsamındaki 16 ev içi sorumluluktan⁴ Tablo 3 dışında kalan diğer konularda ekonomik şiddet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Çalışmamız kapsamındaki ekonomik şiddet gördüğünü ifade eden kadınlar, erkekler için geleneksel kodlarda olmayan sorumluluğu uygun bulması, bahsi geçen tartışmaları neticelendirecek kuvvette bir bulgu değildir. Fakat ekonomik şiddete uğrama durumunun, örneklem özelinde, geleneksel ev içi iş bölümü algısında farklılaştırdığı görülmektedir.

⁴ "Veri Toplama Aracı ve Analiz" başlığında anket kapsamı belirtilmiştir.

Psikolojik şiddet

Tablo 4. Psikolojik şiddete maruz kalma durumuna göre kadın katılımcıların erkekler için ev içi iş bölümüne yönelik yaklaşımları (Okur Gümrükçüoğlu vd., 2020)

Hayatınızda hiç psikolojik maruz kaldınız mı?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error mean	T değeri
Ev temizliğiyle ilgilenmek	Hiçbir zaman	850	3,03	1,228	0,042	-6,855
	Evet	579	3,47	1,148	0,048	
Çalışmak ve para kazanmak	Hiçbir zaman	855	4,44	0,838	0,029	2,853
	Evet	581	4,3	0,886	0,037	
Yemek yapmak	Hiçbir zaman	853	3,36	1,11	0,038	-2,621
	Evet	579	3,51	1,056	0,044	
Market-pazar alışverişi yapmak	Hiçbir zaman	855	4,07	0,854	0,029	2,392
	Evet	578	3,96	0,897	0,037	
Evde siyaset konuşmak	Hiçbir zaman	849	3,99	1,008	0,035	3,871
	Evet	569	3,77	1,129	0,047	
Akrabalarla görüşmek	Hiçbir zaman	854	4,19	0,842	0,029	2,279
	Evet	575	4,09	0,838	0,035	
Düğün, taziye gibi törenlere katılmak	Hiçbir zaman	854	4,22	0,818	0,028	2,242
	Evet	576	4,12	0,906	0,038	
Evin tadilat-tamirat işleri ile ilgilenmek	Hiçbir zaman	847	4,35	0,806	0,028	2,24
	Evet	575	4,25	0,892	0,037	

Tablo 4'te psikolojik şiddet değişkenine bağlı olarak erkeklerin ev içi iş bölümüne katılımlarında istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılık olma durumları görülmektedir. Buna göre ev temizliği ($t=-6,855$; $p=0,000$), çalışmak ve para kazanmak ($t=2,853$; $p=0,004$), yemek yapmak ($t=-2,621$; $p=0,009$), market-pazar alışverişi yapmak ($t=2,392$; $p=0,017$), siyasetle ilgilenmek ($t=3,871$; $p=0,000$), akrabalarla görüşmek ($t=2,279$; $p=0,023$), düğün-taziye gibi törenlere katılmak ($t=2,242$; $p=0,025$) ve evin tadilat-tamirat işleriyle ilgilenmek ($t=2,240$; $p=0,025$) için ortaya çıkan ortalamalar, psikolojik şiddete uğrama durumuna göre istatistiksel olarak farklılık arz etmektedir.

Yukarıdaki çerçevede, psikolojik şiddete uğramayan katılımcılar, erkeklerin geleneksel kodlarla uyumlu sorumlulukları üstlenmesini daha uygun görmektedir. Erkeklerin çalışması ve para kazanması, market alışverişini yapması, siyaset konuşması, akrabalarla görüşmesi, geleneksel törenlere katılması ve evin tadilat işleri günümüzde erkeklerle toplumsal olarak yüklenmiş kodlara uygun olduğu söylenebilir. Bununla birlikte psikolojik şiddete uğrayan kadınlarda ise kadınların ev

işlerine tahsis edilmiş kimliğinin dışında bir ortalama söz konusudur. Tablo 4'te görüldüğü üzere kadının ev temizliği ve yemek yapması hayatında en az bir defa psikolojik şiddete uğradığını söyleyen kadınlarda daha yüksek bir ortalamaya sahiptir. Bu konuların dışında, psikolojik şiddet değişkenine göre kadınlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur.

Tablo 5. Psikolojik şiddete maruz kalma durumuna göre kadın katılımcıların kadınlar için ev içi iş bölümüne yönelik yaklaşımları (Okur Gümrükçüoğlu vd., 2020)

Hayatınızda hiç psikolojik maruz kaldınız mı?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	T Değeri
Ev temizliğiyle ilgilenmek	Hiçbir zaman	855	4,39	0,782	0,027	2,81
	Evet	578	4,27	0,885	0,037	
Çalışmak ve para kazanmak	Hiçbir zaman	854	3,47	1,119	0,038	-4,915
	Evet	583	3,76	1,013	0,042	
Çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmek	Hiçbir zaman	859	4,28	0,798	0,027	2,114
	Evet	578	4,19	0,874	0,036	
Market-pazar alışverişi yapmak	Hiçbir zaman	858	4,17	0,817	0,028	2,789
	Evet	580	4,04	0,882	0,037	
Ev içinde siyaset konuşmak	Hiçbir zaman	851	3,65	1,164	0,04	2,043
	Evet	572	3,52	1,234	0,052	

Psikolojik şiddet değişkenine göre kadınların ev içi iş bölümüne katılımlarına dair yaklaşımlarının karşılaştırıldığı T-test sonuçları Tablo 5'te verilmiştir. Buna göre kadınların ev temizliği ile ilgilenmesi ($t=2,810$; $p=0,005$) çalışması ve para kazanması ($t= -4,915$; $p= 0,000$), çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmesi($t= 2,114$; $p=0,035$), market-Pazar alışverişi yapması ($t=2,879$; $p=0,005$) ve siyasetle ilgilenmesi($t= 2,043$; $p=0,041$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık arz etmektedir.

Psikolojik şiddete uğramayanlar, çalışmak ve para kazanmak haricindeki bütün sorumlulukları kadınlara, diğer gruba göre, daha uygun bulmaktadır. Kadınların ev temizliği ile ilgilenmesini, çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmesini, market-pazar alışverişi yapmasını ve siyasetle ilgilenmesini psikolojik şiddete uğramayanlar daha uygun bulmaktadır. Çalışmak ve para kazanmak ise psikolojik şiddete uğradığını ifade eden katılımcılara göre kadınlara daha uygundur.

Cinsel şiddet

Tablo 6. Cinsel şiddete maruz kalma durumuna göre kadın katılımcıların erkekler için ev içi iş bölümüne yönelik yaklaşımları (Okur Gümrükçüoğlu vd., 2020)

Hayatınızda hiç cinsel şiddete maruz kaldınız mı?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	T değeri
Ev temizliğiyle ilgilenmek	Hiçbir zaman	1224	3,17	1,207	0,034	-3,054
	Evet	192	3,46	1,253	0,09	
Çalışmak ve para kazanmak	Hiçbir zaman	1227	4,43	0,811	0,023	5,361
	Evet	196	4,08	1,086	0,078	
Aile üyelerini korumak	Hiçbir zaman	1225	4,3	0,775	0,022	3,263
	Evet	196	4,09	1,029	0,073	
Çocukların eğitim masraflarını karşılamak	Hiçbir zaman	1222	4,29	0,805	0,023	3,294
	Evet	197	4,08	0,979	0,07	
Çocukların ders ve okulu ile ilgilenmek	Hiçbir zaman	1219	4,19	0,808	0,023	3,55
	Evet	197	3,96	1,129	0,08	
Çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmek	Hiçbir zaman	1221	4,27	0,762	0,022	5,903
	Evet	198	3,9	1,126	0,08	
Market-pazar alışverişini yapmak	Hiçbir zaman	1225	4,05	0,848	0,024	2,324
	Evet	196	3,89	1,015	0,072	
Ailenin birikimlerini-tasarruflarını değerlendirmek	Hiçbir zaman	1224	4,23	0,786	0,022	5,243
	Evet	198	3,89	1,073	0,076	
Hastane-sağlık işleri ile ilgilenmek	Hiçbir zaman	1226	4,22	0,769	0,022	4,292
	Evet	193	3,95	1,069	0,077	
Resmi işlerle ilgilenmek	Hiçbir zaman	1225	4,23	0,791	0,023	3,594
	Evet	196	4,01	1,02	0,073	
Akrabalarla görüşmek	Hiçbir zaman	1223	4,17	0,813	0,023	2,509
	Evet	194	4,01	0,971	0,07	
Düğün, taziye gibi törenlere katılmak	Hiçbir zaman	1224	4,22	0,793	0,023	4,327
	Evet	194	3,94	1,132	0,081	
Evin tadilat-tamirat işleri ile ilgilenmek	Hiçbir zaman	1217	4,34	0,788	0,023	4,746
	Evet	194	4,04	1,103	0,079	

Cinsel şiddet değişkenine göre erkeklerin ev içi iş bölümüne katılımlarına dair kadınların yaklaşımlarının karşılaştırıldığı T-test sonuçları Tablo 6'da verilmiştir. Erkeklerin ev temizliğiyle ilgilenmesi ($t=-3,054$; $p=0,002$), çalışması ve para kazanması ($t=5,361$; $p=0,000$), aile üyelerini koruması ($t=3,263$; $p=0,001$), çocukların eğitim masraflarını karşılaması ($t=3,294$; $p=0,001$), çocukların ders ve okulu ile ilgilenmesi ($t=3,55$; $p=0,000$), çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmesi

($t=5,903$; $p=0,000$), market-pazar alışverişi yapması ($t=2,324$; $p=0,020$), ailenin birikimlerini-tasarruflarını değerlendirmesi ($t=5,243$; $p=0,000$), hastane-sağlık işleri ile ilgilenmesi ($t=4,292$; $p=0,000$), resmi işlerle ilgilenmesi ($t=3,594$; $p=0,000$), akrabalarla görüşmesi ($t=2,509$; $p=0,012$), düğün-taziye gibi törenlere katılması ($t=4,327$; $p=0,000$) ve evin tadilat-tamirat işleri ile ilgilenmesine ($t=4,746$; $p=0,000$) dair değerlendirmelerde cinsel şiddete maruz kalma durumuna göre görülen farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır.

Erkeklerin ev temizliği ile ilgilenmesini cinsel şiddete uğrayanlar ($\bar{X}=3,46$) diğer gruptan ($\bar{X}=3,17$) daha uygun bulmaktadır. Bunun dışında kalan diğer konuları şiddete uğramayan kadınlar erkeklerle daha uygun bulmaktadır. Buna göre, erkeklerin çalışması ve para kazanması, aile üyelerini koruması, çocukların eğitim masraflarını karşılaması, çocukların ders ve okulu ile ilgilenmesi, çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmesi, market-pazar alışverişi yapması, ailenin birikimlerini-tasarruflarını değerlendirmesi, hastane-sağlık işleri ile ilgilenmesi, resmi işlerle ilgilenmesi, akrabalarla görüşmesi, düğün-taziye gibi törenlere katılması ve evin tadilat-tamirat işleri ile ilgilenmesi, hayatında hiçbir zaman cinsel şiddete uğramayan kadınlar tarafından daha uygun bulunmaktadır (Tablo 6).

Tablo 7. Cinsel şiddete maruz kalma durumuna göre kadın katılımcıların kadınlar için ev içi iş bölümüne yönelik yaklaşımları (Okur Gümrükçüoğlu vd., 2020)

Hayatınızda hiç cinsel şiddete maruz kaldınız mı?		N	Ortalama	Standart Sapma	Standard Hata	T değeri
Ev temizliğiyle ilgilenmek	Hiçbir zaman	1227	4,39	0,77	0,022	4,893
	Evet	193	4,08	1,055	0,076	
Çalışmak ve para kazanmak	Hiçbir zaman	1227	3,56	1,072	0,031	-2,078
	Evet	197	3,74	1,157	0,082	
Yemek yapmak	Hiçbir zaman	1229	4,3	0,791	0,023	2,876
	Evet	196	4,12	1,003	0,072	
Aile üyelerini korumak	Hiçbir zaman	1229	4,18	0,804	0,023	2,264
	Evet	197	4,03	1,015	0,072	
Çocukların ders ve okulu ile ilgilenmek	Hiçbir zaman	1223	4,21	0,767	0,022	2,265
	Evet	198	4,07	0,974	0,069	
Çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmek	Hiçbir zaman	1225	4,28	0,783	0,022	4,1
	Evet	199	4,03	1,012	0,072	

Market-pazar alışverişi yapmak	Hiçbir zaman	1226	4,16	0,785	0,022	4,346
	Evet	199	3,88	1,093	0,077	
Ailenin birikimlerini-tasarruflarını değerlendirmek	Hiçbir zaman	1228	4,15	0,783	0,022	2,967
	Evet	199	3,96	0,976	0,069	
Akrabalarla görüşmek	Hiçbir zaman	1226	4,09	0,797	0,023	3,352
	Evet	196	3,88	1,025	0,073	
Düğün, taziye gibi törenlere katılmak	Hiçbir zaman	1225	4,05	0,85	0,024	2,999
	Evet	195	3,84	1,103	0,079	

Cinsel şiddet değişkenine göre kadınların ev temizliğiyle ilgilenmesi ($t=4,893$; $p=0,000$), çalışmak ve para kazanması ($t=-2,078$; $p=0,038$), yemek yapması ($t=-2,078$; $p=0,038$) aile üyelerini koruması ($t=2,876$; $p=0,004$) çocukların ders ve okulu ile ilgilenmesi ($t=2,264$; $p=0,024$), çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmek ($t=4,1$; $p=0,024$), market-pazar alışverişi yapması ($t=4,1$; $p=0,000$), ailenin birikimlerini-tasarruflarını değerlendirmesi ($t=2,967$; $p=0,003$), akrabalarla görüşmesi ($t=3,352$; $p=0,001$) ve düğün, taziye gibi törenlere katılması ($t=2,999$; $p=0,003$) istatistiksel olarak anlamlı bir farka sahiptir (Tablo 7).

Kadınların çalışma ve para kazanmasına cinsel şiddete uğrayanlar ($\bar{X}=3,74$) uğramayanlara göre daha uygun bakmaktadır ($\bar{X}=3,56$). Cinsel şiddete hiç uğramadığını ifade edenler ise diğer konuları kadınlara daha uygun bulmaktadır. Buna göre, ev temizliği, yemek yapmak, aile üyelerini korumak, çocukların ders ve okulu ilgilenmek, çocukların kişilik ve ahlaki gelişimiyle ilgilenmek, market-pazar alışverişi yapmak, aile birikimlerini değerlendirmek, akrabalarla görüşmek ve düğün-taziye gibi törenlere katılmak gibi sorumluluklar, cinsel şiddete maruz kalmayan kadınlar tarafından daha uygun bulunmaktadır.

Fiziksel şiddet

Tablo 8. Fiziksel şiddete maruz kalma durumuna göre kadın katılımcıların erkekler için ev içi iş bölümüne yönelik yaklaşımları (Okur Gümrükçüoğlu vd., 2020)

Hayatınızda hiç fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart hata	T Değeri
Ev temizliğiyle ilgilenmek	Hiçbir zaman	1101	3,16	1,203	-3,073
	Evet	321	3,4	1,241	
Çalışmak ve para kazanmak	Hiçbir zaman	1104	4,43	0,824	3,759
	Evet	324	4,23	0,955	
Çocukların eğitim masraflarını karşılamak	Hiçbir zaman	1100	4,29	0,808	2,258
	Evet	324	4,17	0,9	
Çocukların ders ve okulu ile ilgilenmek	Hiçbir zaman	1096	4,2	0,814	2,582
	Evet	326	4,06	0,997	

Çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmek	Hiçbir zaman	1098	4,28	0,761	0,023	4,911
	Evett	326	4,03	0,99	0,055	
Market-pazar alışverişi yapmak	Hiçbir zaman	1102	4,06	0,841	0,025	2,413
	Evett	325	3,93	0,969	0,054	
Ailenin birikimlerini-tasarruflarını değerlendirmek	Hiçbir zaman	1100	4,23	0,803	0,024	4,175
	Evett	327	4,02	0,928	0,051	
Düğün, taziye gibi törenlere katılmak	Hiçbir zaman	1100	4,23	0,791	0,024	3,398
	Evett	324	4,04	1,019	0,057	
Evin tadilat-tamirat işleri ile ilgilenmek	Hiçbir zaman	1095	4,35	0,78	0,024	3,412
	Evett	321	4,17	1,004	0,056	

Fiziksel şiddet değişkenine göre erkeklerin ev içi iş bölümüne katılmalarına dair kadınların yaklaşımlarının karşılaştırıldığı T-test sonuçları Tablo 8'de verilmiştir. Erkeklerin ev temizliğiyle ilgilenmesi ($t=-3,073$; $p=0,002$), çalışması ve para kazanması ($t=3,759$; $p=0,000$), çocukların eğitim masraflarını karşılaması ($t=2,258$; $p=0,024$), çocukların ders ve okulu ile ilgilenmesi ($t=2,582$; $p=0,01$), çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmesi ($t=4,911$; $p=0,000$), market-pazar alışverişi yapması ($t=2,413$; $p=0,016$), ailenin birikimlerini-tasarruflarını değerlendirmesi ($t=4,175$; $p=0,000$), düğün-taziye gibi törenlere katılması ($t=3,398$; $p=0,001$) ve evin tadilat-tamirat işleri ile ilgilenmesi ($t=3,412$; $p=0,001$)ne dair değerlendirmelerde fiziksel şiddete maruz kalma durumuna göre görülen farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır (Tablo 8).

Erkeklerin ev temizliği ile ilgilenmesini şiddete uğrayanlar ($\bar{X}=3,40$) diğer gruptan ($\bar{X}=3,16$) daha uygun bulmaktadır. Bunun dışında kalan diğer konuları şiddete uğramayan kadınlar erkeklere daha uygun bulmaktadır. Buna göre, erkeklerin çalışması ve para kazanması, çocukların eğitim masraflarını karşılaması, çocukların ders ve okulu ile ilgilenmesi, çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmesi, market-pazar alışverişi yapması, ailenin birikimlerini-tasarruflarını değerlendirmesi, düğün-taziye gibi törenlere katılması ve evin tadilat-tamirat işleri ile ilgilenmesi fiziksel şiddete uğramayan kadınlar tarafından daha uygun bulunmaktadır (Tablo 8).

Tablo 9. Fiziksel şiddete maruz kalma durumuna göre kadın katılımcıların kadınlar için ev içi iş bölümüne yönelik yaklaşımları (Okur Gümrükçüoğlu vd., 2020)

Hayatınızda hiç fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?		N	Ortalama	Standart Sapma	Standart hata	T Değeri
Aile üyelerini korumak	Hiçbir zaman	1107	4,18	0,804	0,024	2,154
	Evet	324	4,07	0,935	0,052	
Çocukların ders ve okulu ile ilgilenmek	Hiçbir zaman	1101	4,22	0,762	0,023	2,398
	Evet	325	4,10	0,901	0,05	
Çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmek	Hiçbir zaman	1103	4,29	0,776	0,023	3,339
	Evet	326	4,12	0,937	0,052	
Market-pazar alışverişi yapmak	Hiçbir zaman	1106	4,18	0,794	0,024	4,307
	Evet	324	3,95	0,953	0,053	
Düğün, taziye gibi törenlere katılmak	Hiçbir zaman	1101	4,06	0,839	0,025	3,205
	Evet	325	3,88	1,043	0,058	

Fiziksel şiddet değişkenine göre beş ev içi sorumlulukta istatistiksel olarak anlamlı fark vardır:: Aile üyelerini korumak ($t=0,024;p=0,031$), çocukların ders ve okulu ile ilgilenmek ($t=2,398;p=0,017$), çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmek ($t=3,339;p=0,001$), market-pazar alışverişi yapmak ($t=4,307;p=0,000$), düğün, taziye gibi törenlere katılmak ($t=3,205;p=0,0001$).

Tablo 9'daki sorumlulukların tamamını şiddete uğramayan kadınlar, kadınlara daha uygun bulmaktadır. Buna göre, aile üyelerini korumak, çocukların ders ve okulu ile ilgilenmek, çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmek, market-pazar alışverişi yapmak, düğün, taziye gibi törenlere katılmak şiddete uğramayan katılımcılar tarafından kadınlara daha uygun bulunmaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Günümüzde toplumsal cinsiyet eşitsizliği, şiddetin kaynaklarından biri olarak görülmektedir. Fiziksel, kültürel, ekonomik ve cinsel şiddet farklı formlarda ortaya çıksa da benzer davranışsal örüntüleri yansıttığı söylenebilir. Bu davranışsal örüntüleri şekillendiren faktörlerden biri olan kadın ve erkek arasındaki eşitsiz rol dağılımı farklı sosyal pratiklerde kendisini göstermektedir. Aile içi iş bölümü, bu pratiklerden kadının dezavantajlı durumunu ortaya koyan bir parametre olarak değerlendirilmektedir (Brines, 1993, 1994; Calasanti ve Bailey, 1991; Cohen, 2004; Feinstein vd., 2010; Forste ve Fox, 2012; Fuwa, 2004). Mevcut

araştırma, şiddet değişkenine göre kadınların ev içi iş bölümlerine yönelik tutumlarını analiz etmektedir. Analizler, KADEM tarafından gerçekleştirilen Türkiye Aile Araştırması'nın birincil verilerinin frekans, yüzde ve t-testi analizleriyle tamamlanmıştır. Türkiye geneli toplanan verilerden sadece kadın katılımcıların cevapları dahil edilmiştir. Kadınların ekonomik, psikolojik, fiziksel ve ekonomik olmak üzere dört şiddet türüne maruz kalma durumuna göre ev içi iş bölümüne katılımına olan yaklaşımları betimsel olarak ele alınmıştır.

Bu çalışma, aile içi ücretsiz işleri bazı sınırlar içerisinde ele almıştır. Araştırma kapsamına dahil edilen (1) ev temizliğiyle ilgilenmek, (2) çalışmak ve para kazanmak, (3) çocuğun günlük bakımı ile ilgilenmek, (4) yemek yapmak, (5) aile üyelerini korumak, (6) çocukların eğitim masraflarını karşılamak, (7) çocukların ders ve okulu ile ilgilenmek, (8) çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmek, (9) market-pazar alışverişi yapmak, (10) ailenin birikimlerini-tasarruflarını değerlendirmek, (11) hastane-sağlık işleri ile ilgilenmek, (12) resmî işlerle ilgilenmek, (13) siyaset konularında sohbet etmek, (14) akrabalarla görüşmek, (15) düğün, taziye gibi törenlere katılmak, (16) evin tadilat-tamirat işleri ile ilgilenmek gibi ev içi sorumluluklarından üçünde şiddet türlerinin hiçbirinde istatistiksel olarak anlamlı sonuç elde edilmemiştir: Çocukların günlük bakımı ile ilgilenmek, resmi işlerle ilgilenmek ve ev içinde siyaset konusunda konuşmak. Hastane ve sağlık işleriyle ilgilenmek ise sadece cinsel şiddet değişkenine göre anlamlı bir farka sahiptir.

Genel çerçevede, bu çalışma, şiddet olgusunu, cinsiyetler arası eşitsizliğe dayalı rol dağılımı ile birlikte görebilmeyi hedeflemektedir. Kadınların bu rol dağılımındaki eşitsizliği yeniden üretip üretmediği, ev içi iş bölümüne yönelik değerlendirmeleri üzerinden görülmeye çalışılmıştır. Cinsiyetler arasında farklı alanlardaki yeniden üretilen eşitsizlik formları yeni şiddet türlerini görünür kılmaktadır. Araştırmanın genel kapsamında, kadınlar ücretsiz ev işlerini kadınlara daha uygun görmektedir. Baxeter ve Western (1998), ev içi iş bölümünde, bu eşitsiz rol dağılımına yönelik yaklaşımda, zaman içinde cinsiyetler arası eşitlikçiliğin daha da yaygınlaştığını savunmaktadır. Başka bir çalışmada ise erkeklerin ev içi sorumluluklara katılımının artmasına rağmen kadınların rutin olarak üstlendiği sorumlulukların daha fazla olduğu vurgulanmaktadır (Coltrane, 2000). Diğer bir çalışmada, kadınların ücretli işlerde çalıştığı hanelerde, ekonomik geliri daha tasarruflu kul-

lanmak adına erkeklerin ev içi sorumluluklarına katılımının arttığı görülmektedir (Davis ve Greenstein, 2004). Göç, şehirleşme ve kadınların iş gücüne katılımının artmasına bağlı olarak erkeklerin ev içi sorumluluklarında artış olsa da birçok çalışma, bu durumun şiddeti ortadan kaldıramadığını ve eşitsizliğin devam ettiğini vurgulamaktadır. Kılıç, kadınların maruz kaldığı ekonomik şiddeti, kamuda ve ev içinde erkek egemen iş bölümüne bağlamaktadır (Kılıç, 2017, s. 110). Benzer bağlamdaki çalışmalara göre, kadınlar ekonomik bağımsızlığını elde etse de cinsiyet eşitliği gerçekleşmemektedir (Bilican Gökkaya, 2011; İnci, 2020; Yavuz, 2016).

Mevcut araştırmada, hayatında en az bir defa şiddete maruz kalan kadınların ev içi iş bölümlerinde daha eşitlikçi olduğu bulunmuştur. Buna göre, dört şiddet türünden birine hayatında en az bir defa maruz kalan kadınlar, erkeklerin ev temizliği ile ilgilenmesini ve kadınların çalışıp para kazanmasına daha olumlu bakmaktadır. Şiddete uğramadığını belirtenler ise ev temizliğini kadınlara uygun bulma oranları daha yüksektir. Diğer konularda, şiddete uğramayan kadınlar, iki cinsiyete de daha uygun bulma durumları daha yüksektir. Araştırma sınırları içerisinde, şiddet mağduru kadınların toplumsal cinsiyet eşitsizliğini yeniden üreten rolleri yeniden üreten aktörler olmadığı söylenebilir. Birçok araştırmada, bulgularımızın aksine, farklı şiddet türlerine maruz kalan kadınların, öz dışlanma ve eşitsizliğe dayalı toplumsal normları radikalleştirme eğiliminde olduğu savunulmaktadır. Bu araştırmaların sonuçlarına göre, şiddete uğrayan kadınlar, mevcut erkek egemen dünya görüşüne daha yatkındır (Deitz vd., 2015; Kalra ve Bhugra, 2013; Kuijpers vd., 2012; Mason ve Lodrick, 2013; Pastwa-Wojciechowska vd., 2014; Ullman, 2010).

Bu çalışmanın bulgularına göre, cinsel şiddete uğradığını aktaran kadınlar, çocukların kişilik ve ahlaki ile ilgilenmeyi erkeklere daha uygun bulmaktadır. Diğer sorumluluklarda ise şiddete uğramayan katılımcıların iki cinsiyet için de uygun bulma oranları, diğer gruba göre, daha yüksektir. Cinsel şiddete uğrayanların çocukların kişilik ve ahlaki gelişimi ile ilgilenmesini erkeklere daha uygun görmesi, tutarsız bir netice olarak görülebilir. Bununla birlikte, bu çalışma, katılımcı kadınların eşlerinden gördüğü şiddet türleriyle sınırlı değildir. Ailesinden veya aile dışından maruz kaldıkları cinsel şiddetin tüm aktörlerini kapsamaktadır. Buna ek olarak, çocukların bakımını erkeklerin üstlenmesi

geniş bir çerçevede görülmüş olabilir. Bu bağlamda, eş, geniş ailedeki erkek bireyler, profesyonel çocuk bakım sektörlerindeki çalışanlar veya diğer ihtimaller düşünülebilir. Bunun dışında çok fazla değişken de etkili olabilir. Örneğin, cinsel şiddete maruz kalan kadın ve çocuk ilişkisi üzerine yapılan araştırmalarda, kadınların çocuk bakımına adapte olmakta güçlük çektiği ifade edilmektedir (Banyard vd., 2003; Banyard ve Williams, 1996; Bromfield, 2010; DiLillo vd., 2001; DiLillo ve Damashek, 2003). Dolayısıyla, cinsel şiddet mağduru kadınların çocuk bakımına yönelik algı ve beklentileri interdisipliner bir zeminde tekrar değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu genel çerçeveye bazı sınırlandırmalar yapılarak ulaşılmıştır. Öncelikle çalışmadaki verilerin tamamı kadınlara aittir. Şiddet gösterme durumuna göre erkeklerin görüşleriyle karşılaştırma imkânı sunmamaktadır. Bu çalışmadaki ev içi sorumluluklar, (yöntem ve sonuç bölümlerinde açıklanan) 16 başlıkta sınırlandırılmıştır. Bulaşık yıkama, çamaşır yıkama, ütü vb. gibi cinsiyete dayalı eşitsizliği ortaya çıkaracak diğer sorumluluklar açık bir şekilde sorularak dahil edilmemiştir. Bu çalışma, nicel bir çalışma olması nedeniyle, bulguların arkasındaki sosyal, kültürel ve ekonomik bağlamlar göz ardı edilmiştir. Bu bağlamda, çalışma kapsamında ön plana çıkan öneriler şöyledir:

- Şiddet ve ev içi iş bölümünü daha açık bir çerçevede görebilmek için dört şiddet türü için ayrı çalışmalar yapılmalıdır.

- Ev içi sorumluluk kapsamı daha da genişletilerek şiddet ve ev içi iş bölümüne dair daha kapsamlı bir nicel çalışma yapılabilir. Şiddete uğrama durumuna göre kadınların erkek ve kadınların bulaşık, çamaşır, ütü vb. ev içi sorumlulukları üstlenmesine yönelik algıları ele alınmalıdır.

- Kadına yönelik şiddet faillerinin suç perspektifinden değerlendirilmesi gerekiyor. Özellikle kadın cinayetlerindeki faillerin çoğunluğunun ilk sabıkasıdır (Taştan ve Küçük Yıldız, 2019). Bu ilk suçun kadına karşı işlenmesinin bağlamındaki kültürel kodlar ele alınmalıdır.

- Kadına yönelik şiddetin erkek bağlamı da ele alınmalıdır. Kültürel ve sosyal bağlamında erkekler, bir kadına şiddet göstermeye yönelik kararının şekillenmesi, süreci ve bu süreçteki bireysel tercihleri ele alınması gerekmektedir. Bu bağlamdaki

kültürel ve sosyal birikimlerini nasıl deneyimledikleri de araştırmaya değer konulardır.

- Politika yapıcıları, kadına yönelik şiddetin erkek boyutunu da ele almalıdır. Türkiye'deki erkek realitesi ve kültürel kodlar anlaşılmalıdır.

- Politika yapıcıları, kadına yönelik şiddetin kaynaklarından biri olan cinsiyete dayalı eşitsizliğin kültürel ve sosyal boyutlarını politika kapsamına almalıdır.

Teşekkür: Bulunmamaktadır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız çift kör hakemli.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Acknowledgement: N/A

Peer-review: Externally double-blind peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no grant support.

Kaynakça / References

- Abrahams, N., Jewkes, R., Hoffman, M., & Laubsher, R. (2004). Sexual violence against intimate partners in Cape Town: Prevalence and risk factors reported by men. *Bulletin of the World Health Organization*, 82(5), 330–337.
- Adams, A. E., Sullivan, C. M., Bybee, D., & Greeson, M. R. (2008). Development of the scale of economic abuse. *Violence Against Women*, 14(5), 563–588. <https://doi.org/10.1177/1077801208315529>
- Akkaş, İ., & Uyanık, Z. (2016). Kadına yönelik şiddet. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 6(1), 32–42.
- Akkuş, S., & Yıldırım, Ş. (2018). Erkeklerin kadına yönelik fiziksel şiddet uygulamasına etki eden faktörlerin incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 17(4), 1368–1388.
- Altıparmak, İ. B. (2019). Kadına yönelik aile içi şiddetin boyutları: Ankara örneği. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 55–76. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.544775>
- Aydinalp, E. B. (2020). Varoluşçu özgürlük bağlamında kadın: Simone de beauvoir ve ikinci cinsiyet. *Litera: Journal of Language, Literature and Culture Studies*, 30(2), 465–488. <https://doi.org/10.26650/LITERA2020-0066>
- Banyard, V. L., & Williams, L. M. (1996). Characteristics of child sexual abuse as correlates of women's adjustment: A prospective study. *Journal of Marriage and Family*, 58(4), 853–865. <https://doi.org/10.2307/353975>
- Banyard, V. L., Williams, L. M., & Siegel, J. A. (2003). The impact of complex

- trauma and depression on parenting: An exploration of mediating risk and protective factors. *Child Maltreatment*, 8(4), 334–349. <https://doi.org/10.1177/1077559503257106>
- Başar, F., & Demirci, N. (2016). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve şiddet. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 2(1), 41–52.
- Baxter, J., & Western, M. (1998). Satisfaction with housework: Examining the paradox. *Sociology*, 32(1), 101–120.
- Bilican Gökkaya, V. (2011). Türkiye’de kadına yönelik ekonomik şiddet. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(2), 101–112.
- Boezio, G. (2018). Committee on the elimination of discrimination against women and office of the special representative of the secretary-general on sexual violence in conflict join forces to address the root causes of sexual violence. *United Nations Office of the Special Representative of the Secretary-General on Sexual Violence in Conflict*. <https://www.un.org/sexualviolenceinconflict/press-release/committee-on-the-elimination-of-discrimination-against-women-and-office-of-the-special-representative-of-the-secretary-general-on-sexual-violence-in-conflict-join-forces-to-address-the-root-causes-of/>
- Bolzendahl, C. I., & Myers, D. J. (2004). Feminist attitudes and support for gender equality: Opinion change in women and men, 1974–1998. *Social Forces*, 83(2), 759–789.
- Breen, R., & Cooke, L. P. (2005). The persistence of the gendered division of domestic labour. *European Sociological Review*, 21(1), 43–57.
- Brines, J. (1993). The exchange value of housework. *Rationality and Society*, 5(3), 302–340. <https://doi.org/10.1177/1043463193005003003>
- Brines, J. (1994). Economic dependency, gender, and the division of labor at home. *American Journal of Sociology*, 100(3), 652–688.
- Bromfield, L. (2010). Issues for the safety and wellbeing of children in families with multiple and complex problems. *Australian Institute of Family Studies*. <https://apo.org.au/node/23541>
- Butler, J. (1986). Sex and gender in simone de beauvoir’s second sex. *Yale French Studies*, 72, 35–49. <https://doi.org/10.2307/2930225>
- Bükeçik, E., & Özkan, B. (2018). Kadına yönelik şiddet: Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın sağlığına etkisi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 33–37.
- Calasanti, T. M., & Bailey, C. A. (1991). Gender inequality and the division of household labor in the United States and Sweden: A socialist-feminist approach. *Social Problems*, 38(1), 34–53. <https://doi.org/10.2307/800637>
- CEDAW *General Recommendation No. 19: Violence against Women* | *Global Health & Human Rights Database*. (1992). <https://www.globalhealthrights.org/instrument/cedaw-general-recommendation-no-19-violence-against-women/>
- Cohen, P. N. (2004). The gender division of labor: “Keeping house” and occupational segregation in the united states. *Gender and Society*, 18(2), 239–252.

- Coltrane, S. (2000). Research on household labor: Modeling and measuring the social embeddedness of routine family work. *Journal of Marriage and Family*, 62(4), 1208–1233.
- Çalışkan, H., & Çevik, E. İ. (2018). Kadına yönelik şiddetin belirleyicileri: Türkiye örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 218–233.
- Çamaş, G. G., & Meşe, G. (2016). Sosyal hiyerarşi: Cinsel şiddet mitlerini anlamak. *Türk Psikoloji Dergisi*, 31(78), 62–74.
- Davis, S. N., & Greenstein, T. N. (2004). Cross-national variations in the division of household labor. *Journal of Marriage and Family*, 66(5), 1260–1271.
- Deitz, M. F., Williams, S. L., Rife, S. C., & Cantrell, P. (2015). Examining cultural, social, and self-related aspects of stigma in relation to sexual assault and trauma symptoms. *Violence Against Women*, 21(5), 598–615. <https://doi.org/10.1177/1077801215573330>
- DiLillo, D., & Damashek, A. (2003). Parenting characteristics of women reporting a history of childhood sexual abuse. *Child Maltreatment*, 8(4), 319–333. <https://doi.org/10.1177/1077559503257104>
- Dilillo, D., Guffre, D., Tremblay, G. C., & Peterson, L. (2001). A closer look at the nature of intimate partner violence reported by women with a history of child sexual abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 16(2), 116–132. <https://doi.org/10.1177/088626001016002002>
- Ecevit, Y. (2021). *Toplumsal cinsiyet eşitliğinin temel kavramları*. CEİD.
- Ellsberg, M., Peña, R., Herrera, A., Liljestrand, J., & Winkvist, A. (2000). Candies in hell: Women's experiences of violence in Nicaragua. *Social Science & Medicine* (1982), 51(11), 1595–1610. [https://doi.org/10.1016/s0277-9536\(00\)00056-3](https://doi.org/10.1016/s0277-9536(00)00056-3)
- Fawole, O. I. (2008). Economic violence to women and girls: Is it receiving the necessary attention? *Trauma, Violence, & Abuse*, 9(3), 167–177. <https://doi.org/10.1177/1524838008319255>
- Feinstein, S., Feinstein, R., Sabrow, S., & Feinstein, S. (2010). Gender inequality in the division of household labour in Tanzania. *African Sociological Review / Revue Africaine de Sociologie*, 14(2), 98–109.
- Ferree, M. M. (1990). Beyond separate spheres: Feminism and family research. *Journal of Marriage and Family*, 52(4), 866–884. <https://doi.org/10.2307/353307>
- Forste, R., & Fox, K. (2012). Household labor, gender roles, and family satisfaction: A cross-national comparison. *Journal of Comparative Family Studies*, 43(5), 613–631.
- Frank, K., & Frenette, M. (2021). Couples' perceptions of the division of household and child care tasks: Are there differences between sociodemographic groups? *Analytical Studies Branch Research Paper Series*, 460, 1–35.
- Fried, S. T. (2003). Violence against women. *Health and Human Rights*, 6(2), 88–111. <https://doi.org/10.2307/4065431>
- Fuwa, M. (2004). Macro-level gender inequality and the division of household labor in 22 countries. *American Sociological Review*, 69(6), 751–767.

- Hochschild, A., & Machung, A. (2003). *The second shift: Working families and the revolution at home*. Penguin Books.
- İkinci, S. S. (2014). Toplumun kanayan yarası: Kadına yönelik aile içi şiddet kavramı ve yansımaları. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 13(2). https://doi.org/10.1501/Ashd_0000000101
- İnci, R. (2020). Çalışan kadınlarda şiddet algısı ve bu algıda ekonomik şiddetin yeri. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 3(1). <https://doi.org/10.33712/mana.594761>
- Kalra, G., & Bhugra, D. (2013). Sexual violence against women: Understanding cross-cultural intersections. *Indian Journal of Psychiatry*, 55(3), 244–249. <https://doi.org/10.4103/0019-5545.117139>
- Kanougiya, S., Daruwalla, N., Gram, L., Gupta, A. D., Sivakami, M., & Osrin, D. (2021). Economic abuse and its associations with symptoms of common mental disorders among women in a cross-sectional survey in informal settlements in Mumbai, India. *BMC Public Health*, 21(1), 842. <https://doi.org/10.1186/s12889-021-10904-8>
- Karakurt, G., & Silver, K. E. (2013). Emotional abuse in intimate relationships: The role of gender and age. *Violence and victims*, 28(5), 804–821.
- Kılıç, G. (2017). *Kadın akademisyenlerin kadına yönelik ekonomik şiddet algısı: Düzce üniversitesi örneği* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köseoğlu, M. (2018). Kadına yönelik şiddette sosyalleşme süreci ve toplumsal cinsiyet rollerinin etkisinin değerlendirilmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, Kadın Çalışmaları Özel Sayısı*, 19(42), 77–96.
- Krantz, G., & Garcia-Moreno, C. (2005). Violence against women. *Journal of Epidemiology and Community Health* (1979-), 59(10), 818–821.
- Kuijpers, K. F., van der Knaap, L. M., & Winkel, F. W. (2012). Risk of revictimization of intimate partner violence: The role of attachment, anger and violent behavior of the victim. *Journal of Family Violence*, 27(1), 33–44. <https://doi.org/10.1007/s10896-011-9399-8>
- Leopold, T. (2019). Diverging trends in satisfaction with housework: Declines in women, increases in men. *Journal of Marriage and Family*, 81(1), 133–144. <https://doi.org/10.1111/jomf.12520>
- Mason, F., & Lodrick, Z. (2013). Psychological consequences of sexual assault. *Best Practice & Research Clinical Obstetrics & Gynaecology*, 27(1), 27–37. <https://doi.org/10.1016/j.bpobgyn.2012.08.015>
- Meyerowitz, J. (2008). A history of “Gender”. *The American Historical Review*, 113(5), 1346–1356.
- Money, J. (1985). Gender: History, theory and usage of the term in sexology and its relationship to nature/nurture. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 11(2), 71–79. <https://doi.org/10.1080/00926238508406072>
- Nayak, M. B., Byrne, C. A., Martin, M. K., & Abraham, A. G. (2003). Attitudes to-

- ward violence against women: A cross-nation study. *Sex Roles*, 49(7), 333-342. <https://doi.org/10.1023/A:1025108103617>
- OECD. (2021). *Development co-operation report 2021: Shaping a just digital transformation. Organisation for Economic Co-operation and Development*. https://www.oecd-ilibrary.org/development/development-co-operation-report-2021_ce08832f-en
- Okur Gümrükçüoğlu, S., Terzi, M., Balat, S., & Azaklı, H. (2020). *Türkiye aile araştırması*. KADEM.
- Özen, S. (2007). İşyerinde psikolojik şiddet ve nedenleri. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 9(3), 1-24.
- Pastwa-Wojciechowska, B., Błażek, M., Kazmierczak, M., & Nakielska, A. (2014). Psychological effects of abuse in female victims of domestic violence – a short report on Polish studies. *Current Issues in Personality Psychology*, 1(1), 39-42. <https://doi.org/10.5114/cipp.2013.40635>
- Perry, E. C., & Jaggernath, J. (2012). Violence against women, vulnerabilities and disempowerment: Multiple and interrelated impacts on achieving the Millennium Development Goals in South Africa. *Agenda: Empowering Women for Gender Equity*, 26(1 (91)), 20-32.
- Postmus, J. L., Hoge, G. L., Breckenridge, J., Sharp-Jeffs, N., & Chung, D. (2020). Economic abuse as an invisible form of domestic violence: A multicountry review. *Trauma, Violence & Abuse*, 21(2), 261-283. <https://doi.org/10.1177/1524838018764160>
- Saeed Ali, T., Karmaliani, R., Mcfarlane, J., Khuwaja, H. M. A., Somani, Y., Chirwa, E. D., & Jewkes, R. (2017). Attitude towards gender roles and violence against women and girls (VAWG): Baseline findings from an RCT of 1752 youths in Pakistan. *Global Health Action*, 10(1), 1342454. <https://doi.org/10.1080/16549716.2017.1342454>
- Steen, K., & Hunskaar, S. (2004). Gender and physical violence. *Social Science & Medicine*, 59(3), 567-571. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2003.11.024>
- Şahin, S., & Türk, M. (2010). Çalışanlarda psikolojik şiddet algılaması ve kadın çalışanlar üzerine bir araştırma. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 1-9.
- Şen, A. A. (2018). Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadelede kurumlar arası işbirliği süreci ve 6284 sayılı yasanın uygulanabilirliği. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 11(22), 141-161. <https://doi.org/10.12981/motif.452>
- Taştan, C., & Küçüker Yıldız, A. (2019). *Kadına yönelik ölümcül şiddet: Vakalar, maktuller ve failer*. Polis Akademisi Başkanlığı.
- Thompson, L. (1991). Family work: Women's sense of fairness. *Journal of Family Issues*, 12(2), 181-196. <https://doi.org/10.1177/019251391012002003>
- Ullman, S. E. (2010). *Talking about sexual assault: Society's response to survivors*. American Psychological Association. <https://www.jstor.org/stable/j.ctv1chs3p2>
- Usta, U. (2021). *Kadınlara yönelik yasal düzenlemeler*. KADEM. <https://kadem.org.tr/kadinlara-yonelik-yasal-duzenlemeler/>

- Uygur, G. (2016). Kadına yönelik şiddeti önlemede toplumsal cinsiyet eşitliğinin önemi. *Dini Araştırmalar*, 19(49), 209–227. <https://doi.org/10.15745/da.267273>
- Vintges, K. (1999). Simone de Beauvoir: A feminist thinker for our times. *Hypatia*, 14(4), 133–144.
- Visaria, L. (2000). Violence against women: A field study. *Economic and Political Weekly*, 35(20), 1742–1751.
- Wall, L. (2014). Gender equality and violence against women: What's the connection? Australian Centre for the Study of Sexual Assault, *Australian Institute of Family Studies*. <https://apo.org.au/node/40036>
- Yanık, A., Hanbaba, Z., Soygür, S., Ayaltı, B., & Doğan, M. (2014). Kadına yönelik şiddet davranışlarının değerlendirilmesi: Türkiye'den kanıt. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 4(4), 104–111. <https://doi.org/10.17339/ejovoc.49520>
- Yavuz, R. A. (2016). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ekseninde kadın istihdamı ve ekonomik şiddet. *Journal of Life Economics*, 3(3), 77–100. <https://doi.org/10.15637/jlecon.132>
- Yıldırım, S. (2019). Feminist çalışmalarda kadın deneyimlerinin önemi: Simone de beauvoir örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 145–150. <https://doi.org/10.18506/anemon.419530>
- Yodanis, C. L. (2004). Gender inequality, violence against women, and fear: A cross-national test of the feminist theory of violence against women. *Journal of Interpersonal Violence*, 19(6), 655–675. <https://doi.org/10.1177/0886260504263868>
- Yoshihama, M., & Sorenson, S. B. (1994). Physical, sexual, and emotional abuse by male intimates: Experiences of women in Japan. *Violence and Victims*, 9(1), 63–77.
- 6284 sayılı ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesine dair kanun. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6284.pdf>